

De geòrgiques alellenques

Crònica d'una jornada matinal dedicada a recopilar les paraules del vi i la vinya al Vallès i el Maresme

TEXT: MARTÍ CRESPO

Entrar al celler de Josep Marín és entrar a un racó on el temps sembla que s'hi hagi aturat.

Dos dies després de Sant Jordi, diada en què l'editorial alellenca Vibop Edicions va presentar com a última novetat el llibre II de les *Geòrgiques* de Virgili, el director d'aquesta revista i qui escriu aquestes ratlles ens havíem de trobar, en un entorn precisament *geòrgic* de la DO Alella, a Santa Maria de Martorelles, amb una veu arrelada a la terra. Amb les vistes bucòliques de la masia

Can Roda just al davant, a la porta de Can Marín ens rep en Josep, que gràcies als noranta anys que sumen les seves dues comes ha trescat i recorregut tots els racons de la Serralada Litoral i més enllà.

En Marín, pou de saviesa

Anem a visitar en Josep Marín per encàrrec del Vinseum, el Museu de les Cultures del Vi de Catalunya amb seu a Vilafranca del Penedès, que per preparar una nova exposició

ha demanat col·laboració per fer arribar un qüestionari sobre paraules del vi a viticultors d'unes quantes denominacions d'origen catalanes, com la d'Alella. Així doncs, enmig de pàmpols, magalles i magallons, camots de blat de moro, fiols, singlons, fangues, arpiots, perols, brescats, *llicoreies*, sarments i mil i un termes més demanats al qüestionari o no, en la rica conversa a la vora de l'estufa que hi mantenim anem saltant d'un temps i d'un lloc

ben reculats, la Múrcia dels seus pares, fins al present més recent, com l'homenatge inesperat que havia rebut el dia abans a la sala d'actes de *Martoreies* de la mà dels Mossos d'Esquadra, pels seus cops de mà valuosos en la salvaguarda i custòdia del poble i el seu entorn.

Perquè en Marín, com molts el coneixen, és un pou de coneixement geogràfic i topogràfic de la zona, de tant que l'ha passejada ara com a con-

tractista, ara com a vinyater, ara com a caçador o ara com a voluntari forestal. “Aquesta serralada, la conec pam per pam”, ens assegura. I ho corrobora amb una de les interminables anècdotes que guarda al sarró: com a notari oficiós de la serralada que és, algunes famílies l’han anat a trobar per demanar-li on eren exactament els boscos que havien heretat...

Altar vinícola

Del “despatx” on ens ha convocat, una habitació plena d’eines i productes perfectament endreçats en la ment d’en Josep, passem al cap d’una estona al seu museu particular, situat als baixos que fan de celler de Can Marín. Abans d’entrar-hi ens saluda una voluminosa màquina de xafar raïm a l’esquerra i, penjant del sostre, uns quants *clèmtics*, pescapous i *carburos* de quan s’anava a regar els camps de nit. I, un cop a dins, ens envaeix la flaire inconfusi-

En Marín té fal- lera per conservar el que molta gent llença sense escrú- pols ni miraments del passat

ble de solatges d’anys i panys, com el vi bo o del racó “de cent anys” que guarda en una petita bota i que ens fa tastar ràpidament. Els tres bocois que té, amb instruccions preci(o)ses escrites amb guix a la fusta (“1 setembra cullit, trafagada 26-10-2021, embotellat 2-2-2022”), comparteixen espai i protagonisme amb unes quantes

rajoles d’època i dos porrons antics recuperats d’entre la runa de cases en obres del poble. En Marín, ens ho demostra, no sols guarda un tresor lingüístic d’activitats i feines d’antes, sinó que també té fal- lera per conservar el que molta gent llença sense escrúpols ni miraments del passat. I, en un racó d’aquesta habitació embriagadora, la joia del museu: un moble ple d’ampolles que, sota una densa capa de pols i d’història, ens insinuen velles referències de Marquès d’Alella, escumosos de fa dècades i misteles elaborades per ell mateix (“No soc cap tècnic del

Josep Marín.

Rafael Barnadas.

vi, tot ho he après des de petit veient-ho fer als altres”). Al bell mig d’aquest altar vinícola, un rellotge de corda en funcionament marca, amb el seu tic-tac compassat, un temps i una vida que semblen passar a un altre ritme: el de la vinya.

Cap a Alella

El rellotge ens recorda, també, que tenim una altra cita, a Alella, abans de l’hora de dinar. Acomiadats per en Josep Marín i el seu gos mandrós, saltem la carena, tot fent via, per la carretera de la Conreria fins a quedar en vistes de Tiana, sota els peus, i l’ampla mar, de fons. Ja ens espera en Rafael Barnadas, tan arrelat a Alella com en Josep a Martorelles. Els seus records són una mica més acostats en el temps, amb setanta-cinc anys a les espatlles, però la seva experiència amb la vinya i el vi és igual d’imponent, si tenim present que hi va treballar més de mig segle i que prové de família pagesa. Amb uns matisos especials i interessants, això últim: “El meu rebesavi era pagès d’Alella i el meu besavi se’n va anar a Barcelona a fer de fuster. L’avi, el barceloní Josep Maria Barnadas i Mestres, va ser un escultor que va deixar obra a Montserrat i als Quatre Gats. Però, per circumstàncies diverses, va tornar al poble, Alella, i a l’activitat familiar, la vinya.”

En efecte, l’artista Barnadas va ser un dels impulsors i fundadors de la cooperativa Alella Vinícola, origen remot de l’actual Denominació d’Origen Alella. Quan va comprar una finca al municipi, recalca l’entrevistat, no pensava com un pagès, sinó en gran: volia fer un celler modern, per mi-

MARTÍ CRESPO

llorar el preu del raïm, d’una banda, i per dignificar el vi i la marca Alella, d’una altra. Orgullós d’aquest pòsit familiar, en Rafael va començar a “llaurar vinya a vall obert” a catorze anys i no va parar fins als seixanta-tres, tota una vida dedicada a la cultura dels ceps –patrimoni material– i al conreu dels seus mots –patrimoni immaterial–. Perquè, tot emplenant el qüestionari per al Vinseum, ens confessa discretament que té recollit un vocabulari vitivinícola fruit dels anys de professió i passió a la vinya, convençut que “el cep és molt agraït i poètic”.

Un arxiu personal, sí, però en cap cas intransferible, ens comenta de passada. Als tres presents en la conversa no ens cal ni un segon per començar a rumiar com es pot transformar aquell recull de lèxic, en un futur no gaire llunyà, en un nou títol de l’excel·lent i fructífera col·lecció de *plaquettes* de Vibop Edicions. ●

TAVERNA&BAR

Carrer de Pujol, 8
08301, Mataró.
Tel. 937 903 393
info@mil848.cat
www.mil848.cat

[instagram.com/mil848mataro](https://www.instagram.com/mil848mataro)
[facebook.com/mil848mataro](https://www.facebook.com/mil848mataro)

Horari d’estiu:
Dilluns, dijous,
divendres i dissabte
de 20 a 23 h